

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-2-12 (Devralma)
Karar Sayısı : **03-35/413-180**
Karar Tarihi : 27.5.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK (Başkan Y.)
Üyeler : R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Kublay ATASAYAR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER : İlmutluhan SELÇUK, Bayram Ali GEÇGİL

**D- BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - General Electric Aircraft Engines
One Neumann Way, MD F-17,
Cincinnati, OH 45215, ABD
Temsilcileri: Av. Seçil ABALI, Av. Melis BİŞKİN
Güllü Sok. No:1 3. Levent 34330 İstanbul

E- TARAFLAR

: - Agfa-Gevaert N.V.
Septestraat 27, B-2640 Mortsel, Belçika
- General Electric Company
3135 Easton Turnpike, W3A, Fairfield,CT 06431, ABD

F- DOSYA KONUSU : General Electric Company ile Agfa-Gevaert N.V., Agfa-Gevaert AG, Agfa Corporation, Agfa NDT LTD, Agfa NDT INC, Agfa-Slovakia s.r.o ve Agfa NDT SA (satıcılar) arasında imzalanmış Hisse ve Malvarlığı Satın Alma Sözleşmesi çerçevesinde General Electric Company'nin satıcıların birtakım malvarlığı ile yükümlülüklerini ve Agfa NDT GmbH'nin ihraç edilmiş hisseleri ile diğer tüm hisselerini Sözleşme hükümleri uyarınca ve Sözleşme'deki şartlara göre devralması işlemine izin verilmesi talebi

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 11.3.2003 tarih, 996 sayı ve 24.4.2003 tarih, 1729 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 9.5.2003 tarih, 2003-2-12/Ö.İ.-03-İ.S. sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 12.5.2003 tarih, REK.0.06.00.00/51 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-32 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek ek bilgi temini için dosya konusunun incelemeye alınmasına karar verilmiştir.

03-35/413-180

Bunun üzerine, düzenlenen Devralma Ön İnceleme Raporu ile Raportörlerce hazırlanan 21.5.2003 tarihli ek bilgi notu 22.5.2003 tarih, REK.0.06.00.00/59 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, bildirim konu devralma işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu, ancak, devralma işlemi sonucunda Kanun'un 7. maddesine aykırı bir durum oluşmadığı gerekçeleri ile söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. General Electric Company (GE)

GE, hisseleri New York, Boston ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmekte olan halka açık bir şirkettir.

GE, uçak motorları ve uçak motorları için bakım hizmetleri ve donanımları, radyo yayıncılığı, finansal hizmetler, endüstriyel hizmetler, aydınlatma, tıbbi sistemler, plastik, özel malzemeler, güç üretim cihazları ve ulaşım ekipmanı da dahil olmak üzere çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir. GE'nin Türkiye'deki iştirakleri aşağıdaki gibidir:

- GE Marmara Technology Center Mühendislik Hizmetleri Ltd. Şti.,
- GE Medical Systems Türkiye A.Ş.,
- GE Polymerland Turkey,
- GE Finansal Kiralama A.Ş.,
- GE Ticaret ve Servis A.Ş. ve
- GE Türk A.Ş.

Yukarıdakilere ek olarak GE'nin TUSAŞ Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. ve TUSAŞ Motor Sanayii A.Ş.'de azınlık hisseleri bulunmaktadır. GE, Türkiye'de NDT (non-destructive testing/tahribatsız muayene) cihazlarının satışını münhasır olarak Döküm-Makina Mühendislik ve Pazarlama Ltd. Şti. aracılığıyla yapmaktadır.

H.1.2. Agfa-Gevaert N.V. (Agfa)

Hisseleri Brüksel ve Frankfurt Borsalarında işlem gören halka açık bir şirkettir. Şirket hisselerinin %25'ine Gevaert NV, %10'una Highfields Management, %8'ine OZ Capital Management, %5'ine Fidelity Investments, %4'üne Deutsche Bank AG sahip olup, geri kalan %48 oranındaki hisse diğer ufak çaplı hissedarın elinde bulunmaktadır.

Agfa esas olarak, grafik endüstrisi ile sağlık alanında kullanılan çeşitli analog ve dijital görüntü sistemleri ve ürünleri, tahribatsız muayene cihazları, fotoğraf ve endüstriyel görüntüleri geliştirmekte, üretmekte ve dağıtmaktadır. Bunun yanı sıra, Agfa NDT, ultrason ve x-ışığı teknolojisine dayanan tahribatsız muayene cihazları ile aksesuarlarının üretimini ve satışını yapmaktadır. Ayrıca Agfa NDT'nin Hocking Holdings Ltd.'de de kontrole dayanmayan sadece finansal olarak iştiraki bulunmaktadır. Hocking Holdings Ltd.'nin iştiraki de indüksiyon akım teknolojisine dayanan tahribatsız muayene ürünlerinin satışını yapmaktadır.

Agfa, Türkiye'de tahribatsız muayene cihazlarının dağıtımını münhasır olarak NDT Elektronik Imp. Exp. Dist. Co. Ltd. aracılığıyla yapmaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler

Tahribatsız muayene, malzemeler ile parçaların (dahili/yüzeysel hata ve kusur gibi) çeşitli özelliklerinin, *kontrol esnasında parçaya zarar vermeden*¹ teknik incelenmesinde kullanılan bir terimdir. Genel olarak tahribatsız muayene işi, göz ile (veya görsel yöntemler ile) ürünlerin muayenesinden fiziksel deneylere (en basit örneklerden biri olan araç iç lastiğinin hava alıp almadığı kontrolünden ürünlerin ileri teknoloji dayanıklılık deneylerine kadar geniş bir çerçevede uygulanabilmektedir.), bunun yanı sıra birçok ileri teknolojik araç vasıtasıyla ürünlerde oluşabilecek hataların kontrolünü içerecek geniş bir süreci ele almaktadır. Ancak burada ele alınan belirli/özel yöntemler veya tekniklerin kullanımını içeren cihazlar vasıtası ile tahribatsız muayenelerin yapılmasıdır.

Buna göre tahribatsız muayene cihazlarının genel olarak, çeşitli malzemelerin, ürünlerin ve parçaların kalite güvencesi, güvenliği, güvenlik kontrolleri, bakımı dahil kalite kontrol uygulamalarında kullanılmakta olduğunu söylemek mümkündür. Tahribatsız muayene cihazları özellikle; otomotiv, çelik ve metal, plastik, cam, seramik, bileşimler, tıp, uzay, kimya, petro-kimya, enerji santralleri ve demiryolu sanayileri gibi çok çeşitli endüstrilerde kullanılmaktadırlar.

Tahribatsız muayene hizmeti, birçok farklı metodun kullanılması yoluyla gerçekleştirilebilmekte, her bir metod dahilinde farklı teknolojilerin kullanımı gündeme gelebilmektedir. Ancak, araştırma, geliştirme, ürün tasarımı, ve üretim aşamalarında son derece önemli hale gelen tahribatsız muayene metodları hakkında bu güne kadar çok çeşitli sınıflandırmaların yapılmış olması, bu metodların genel olarak sınıflandırılmasının önünde bir zorluk olarak ortaya çıkmaktadır.

¹ İncelemenin, incelenen maddeye herhangi bir surette zarar vermemesi, NDT sistemlerinin esasını oluşturmaktadır. Buna göre örneğin, incelenen bir maddenin bir parçasının/numunesinin deney yapılmak üzere alınması, kullanılan cihazda, cihazın faaliyetlerini engellemese dahi NDT olarak tanımlanamayacaktır.

Bu çerçevede, konuya ilişkin referans noktası olarak; Amerikan NDT Derneği (*American Society For Nondestructive Testing (ASNT)*), NDT Ad Hoc Komitesi tarafından yapılan sınıflandırma esas alınmıştır. Bu kuruluşun yapmış olduğu tahribatsız muayene metodları sınıflandırmasına aşağıda yer verilmiştir:

1. Mekanik-Optik,
2. Radyasyon geçirgenliği,
3. Elektromagnetik-elektronik,
4. Sesli (sonik)-ultrasonik,
5. Isıl (termal)-infrared,
6. Kimyasal

Agfa NDT, ultrason ve x-ışığı teknolojisine dayanan tahribatsız muayene cihazları ile aksesuarlarının üretimini ve satışını yapmaktadır. Bu çerçevede, Agfa'nın yukarıda belirtilen kategorilerden 2 ve 4 numaralı kategorilerde faaliyet gösterdiğini söylemek mümkündür. Aşağıda söz konusu iki alandan, işlem kapsamında çakışan tek ürün belirli tipteki ultrasonik tahribatsız muayene cihazları olduğu dikkate alındığında özellikle ultrasonik NDT cihazları hakkında genel bilgiye yer verilmektedir.

H.2.1.1. Ultrasonik NDT Cihazı

Ultrasonik teknoloji, 20 khz'nin (tahmini olarak insanın duyabileceği en üst sınır olan) üstündeki ses dalgalarını kullanmaktadır. Ultrasonik kontrol, ultrasonik dalgaların, bir cisme yayılımı ve hata ve kusurlardan yansıtılan ultrasonik dalgalarının ortaya çıkarılması ve sayımı ile ilgilidir.

Agfa NDT, ultrasonik tahribatsız muayene cihazları ile güç çeviricilerin üretim ve dağıtımını yapmaktadır. Agfa NDT'nin ultrasonik cihazları, metal, plastik, bileşim malzemeleri gibi maddelerin dahili bütünlüğünün incelenmesinde ultrasonu kullanmaktadır. Agfa NDT'nin tahrip edici olmayan deney gerçekleştirilmesi amacıyla ürettiği ultrasonik metoda dayalı ürün yelpazesi, taşınabilir ve sabit hata dedektörü, kalınlık göstergeleri, sertlik için kontrol cihazı ve endüstriyel uygulamalar için kontrol sistemlerini kapsamaktadır.

Benzer şekilde GE, GE Power Systems'in bir iştiraki olan Panametrics aracılığıyla tahribatsız deney cihazları alanında faaliyet göstermektedir. Panametrics'in başlıca faaliyeti (Agfa NDT'nin rekabet etmediği bir bölüm olan) ultrasonik hata sayaçlarıdır. Panametrics ayrıca ultrasonik tahribatsız muayene cihazlarını üretip satmaktadır. Panametrics'in ultrasonik tahribatsız muayene ürünleri arasında kontrol sistemleri için olan hata dedektörleri, kalınlık göstergeleri, darbe sayıcıları, tarayıcılar ve sabit tahribatsız muayene cihazları bulunmaktadır (GE, 2001 yılında Türkiye'de sabit tahribatsız muayene cihaz satışı yapmamıştır).

Yukarıda belirtilen hususlar aşağıda açıklanmıştır:

- Hata dedektörleri, kalınlık ölçmekte ve metaller gibi mühendislik malzemelerindeki gizli dahili hataları bularak tanımlamaktadır.

03-35/413-180

- Kalınlık göstergeleri, malzemelerin kalınlığını ölçmede ve diğer ürünlerin yanında, boru, depolama tankları, basınç kazanları ve otomobil benzin tankları gibi çeşitli ürünlerdeki paslanma ve bozulmayı teşhiste kullanılan cihazlardır.
- Aynı şekilde, sertlik hataları kontrol cihazları da malzemelerin dayanıklılığı ya da sertliğinin ölçümünde kullanılmaktadırlar.

Agfa NDT, yukarıda yer verilen ürünleri "KrautKramer" ve "StressTel" markaları adı altında satışa arz etmektedir.

Bununla beraber, darbe sayıcıları, maddelerin tanımlanmasında, araştırma ve geliştirmede ve tahribatsız muayenelere yönelik ultrasonik sistemlerde, ultrasonik sinyallerin alınıp iletilmesi için geliştirilmiş ürünlerdir. Darbelerin yüksekliğinin, dalgaların şeklinin, alıcı ayarının ve darbe tekrarlama oranının ayarlanması da özellikleri arasındadır. Darbe sayıcıları, güç çeviricileri, analogdan dijital dönüşüm yapan dönüştürücüler, osiloskoplar ve tarama cihazları ile birlikte, bilgisayar kontrollü ultrasonik tetkik sistemleri, tahribatsız muayene ürünlerini bilgisayar teknolojisi ile birleştirmektedir.

Tahribatsız muayene işi ve tarafların faaliyetleri hakkında yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, ilgili ürün pazarı değerlendirilmesinde,

- Tahribatsız muayene işinin bazı durumlarda aynı amaca hizmet etseler de (örneğin, dış yüzey kontrolü) birbirinden farklı 6 metod kullanıldığı (örneğin, görsel veya ultraviyole metodları gibi),
- Agfa NDT'nin bu metodlardan özellikle ikisinde (x-ışınları ve ultraviyole (UT)), GE'nin ise Agfa ile ortak olarak UT NDT işinde bulunduğu,
- Aynı metod içinde kullanılan tahribatsız muayene cihazlarının kendi içlerinde taşınabilir ve sabit olmak üzere farklılaşabildiği,
- Tahribatsız muayene cihazları ile birlikte kullanılan güç çeviricilerinin tahribatsız muayene cihazlarından ayrı üretiminin yapılabildiği

dikkate alındığında;

- a) farklı metodların kullanımını öngören tahribatsız muayene cihazları için tek bir pazar ya da ayrı pazarların tanımlanması,
- b) aynı metod dahilinde bulunan tahribatsız muayene cihazlarının kendi içinde taşınabilir-sabit olarak ayrı pazarlar oluşturması ya da tek pazar olarak dikkate alınması,
- c) güç çeviricilerinin, tahribatsız muayene cihazlarından ayrı "ürünler" teşkil edip etmediği

konularının tespiti gerekmektedir.

H.2.1.2. Tahribatsız Muayene Metodları Arasında Sınıflandırma

Tahribatsız muayene metodları ve buna bağlı olarak tahribatsız muayene cihazları temel olarak; "Penetrant", "Magnetik", "Ultrasonik" ve "x-ışını" şeklinde dört teknoloji altında toplanabilmektedir. Penetrant ve magnetik metodlar *yüzeylerde* yer alan hataların tespiti amaçlı kullanılmaktayken, ultrasonik ve x-ışını metodları ise esas olarak *hacimsel (dahili)* hataların tespitinde kullanılmaktadır.

H.2.1.2.1. İkame Edilebilirlik

Bu çerçevede yüzeysel ve hacimsel metodların, kullanım amaçları bakımından birbirinden farklılaştığı görülmüştür. Bununla beraber gerek aynı alt başlık (örn. yüzeysel) gerek farklı başlıklar (yüzeysel-hacimsel) altında yer alan metodlar birbirini ikame etmekten ziyade birbirini tamamlayıcı niteliktedir.

Buna göre, örneğin her yüzeysel hatanın tespitinde magnetik ve penetrant metodlarının birbiri yerine kullanılmadığı, kimi durumlarda test edilecek maddeden kaynaklanan özelliklerden (örneğin yüzeyi çok gözenekli maddelerde sıvı penetrasyon metodunun kullanılmaması veya miknatıslanma özelliği bulunmayan maddelerde magnetik metodun kullanılmaması gibi) dolayı aynı alt başlık altında bulunan farklı metodların birbiri yerine geçemeyeceği, bununla beraber, kimi durumlarda aynı madde için aynı amaçla (örneğin yüzeysel hatanın tespiti için) birden fazla metodun kullanımının mümkün olabileceği görülmüştür.

Bu bilgiler çerçevesinde yapılan değerlendirmede metodlar arası bir ikame ilişkisinden ziyade bir tamamlayıcılık ilişkisi bulunması nedenleriyle “ikame edilebilirliğin” söz konusu olmadığı, dolayısıyla her bir metodun kendi içinde ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır².

H.2.1.2.2 Sesli Tahribatsız Muayene (UT NDT) Cihazları Arasında Kullanılış Şekline Göre Ayırım

Sabit sesli tahribatsız muayene cihazlarının kullanımı daha çok “*üretim*” aşamasında gerçekleşmektedir. Taşınabilir cihazların kullanımı ise, üretim aşamasını geçen ürünlerin “*sahada*”, montaj aşamasında, bir hata bulunup bulunmadığının tespit edilmesi esnasında söz konusu olmaktadır. Konu bir örnek ile açıklanacak olduğunda, boru üretimi esnasında, üretilen borularda hata bulunup bulunmadığı incelemesi fabrikalarda sabit cihazlar ile gerçekleştirilmekte, ancak üretimi tamamlanan boruların örneğin şantiyelerde kullanımı esnasında montaj vb. ertesinde bir hata oluşup oluşmadığı, taşınabilir cihazlar ile test edilmektedir.

Bu nedenle taşınabilir ve sabit tahribatsız muayene cihazlarının kullanım şekilleri bakımından birbirinden farklılaştığı, ve ayrı başlıklar altında ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

H.2.1.3. Problar (güç çeviriciler)

Problar, temel olarak sesli tahribatsız muayene cihazları bir bütün olarak ele alındığında, bu cihazların bir parçasını teşkil etmektedir. Ancak problar aşınma vb. nedenlerle ayrı olarak da (tek başlarına) temin edilebilmektedirler.

Bunun yanı sıra farklı marka tahribatsız muayene cihazları için üretilen problar birbiri yerine kullanılabilen, her ne kadar farklı marka probların kullanımından dolayı empedans uyumsuzluğu benzeri bazı sorunların yaşanması olası ise de, bunun bazı

² Sınırlı hallerde bu nitelikte bir ilişkinin varlığından bahsedilebilecek olması ulaşılan genel kanaati değiştirmemektedir.

03-35/413-180

pratik yollar ile aşılması mümkün olabilmekte ve bu durum farklı marka problemlere yönelik talebin önünde bir engel teşkil etmemektedir.

Bu çerçevede, yapılan değerlendirme sonucunda problemlerin, sesli tahribatsız muayene cihazlarından ayrı olarak ele alınabilecek ürünler oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

H.2.2. İlgili Ürün Pazarı

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında,

- Taşınabilir ultrasonik (sesli) tahribatsız muayene cihazları,
- Sabit ultrasonik tahribatsız muayene cihazları,
- Güç çeviriciler (problar)

olmak üzere üç ilgili ürün pazarının mevcut olduğu tespit edilmiştir.

H.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden hareketle ve 4054 sayılı Kanun'un 2. maddesi dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Pazar Payları ve Ciroları

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca düzenlenen 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik "İzne Tabi Birleşme veya Devralmalar" başlıklı 4. maddesinde, "birleşme veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur." hükmü getirilmiştir.

Tarafların ilgili ürün piyasalarındaki pazar payları ile sesli tahribatsız muayene cihazları Türkiye toplam satış değeri aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. 2001 yılı Sesli Tahribatsız Muayene Cihazları Satışları Toplamı ve Tarafların Payı

	GE		Agfa		Toplam	
	Satış (Euro)	Payı (%)	Satış (Euro)	Payı (%)	Payları (%)	Satışları (Euro)
Taşınabilir	4.003	1	149.901	43	44	351.904
Sabit	0	0	1.008.763	36	36	2.808.763
Güç çeviriciler(Problar)	6.376	7	53.865	63	70	85.241

Tablo 2. 2002 yılı Sesli Tahribatsız Muayene Cihazları Satışları Toplamı ve Tarafların Payı

	GE		Agfa		Toplam	
	Satış (Euro)	Payı (%)	Satış (Euro)	Payı (%)	Payları (%)	Satışları (Euro)
Taşınabilir	22.216	...	269.510	...	39	748.386
Sabit	0	...	359.082	...	17	2.149.082
Güç çeviriciler(Problar)	9.048	...	83.475	...	88	106.265

Yukarıdaki tablolarda yer alan bilgiler çerçevesinde tarafların, ilgili ürünlerden herhangi birinde Türkiye'deki satışları itibarıyla 25 trilyon TL. eşliğini geçemedikleri ancak, pazar payları açısından taşınabilir sesli tahribatsız muayene cihazları [2001 (%44); 2002 (%39)] ve güç çeviriciler bakımından [2001 (%70); 2002 (%88)] %25 pazar payı eşiklerini aştıkları anlaşılmaktadır. Bu nedenle bildirim konu işlem, anılan Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlemdir.

H.3.2. Hakim Durum Değerlendirmesi

Konuyla ilgili olarak Raportörlerce, kullanıcılar ve tahribatsız muayene uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda, sesli tahribatsız muayene cihazı (taşınabilir veya sabit) almak isteyen bir müşterinin, cihazları yurt dışından temininin mümkün olup olmadığı, mümkün ise bunun hangi şartlar altında gerçekleştiği, ürünleri yurtdışından temin etmenin avantajları ve dezavantajlarının neler olduğu, sesli tahribatsız muayene cihazları piyasasında distribütör (temsilci) firmanın rolü ve önemi, satış sonrası hizmetin temininin cihazların Türkiye içinden veya dışından alım tercihini etkileyip etkilemediği hususlarında aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir;

Türkiye'de yerleşik firmaların yurtdışından taşınabilir veya sabit cihaz alımlarının mümkün olduğu, bunun gerçekleşmesinin önünde bir engel bulunmadığı ifade edilmiş ve yurt dışından temin konusuna ilişkin merkezi Ankara'da bulunan Emek Boru Şti.'nin son dönemde İsrail'den *Scanmaster* marka cihaz temin etmiş olması örnek olarak verilmiştir.

Dünya çapında bilinirliği yüksek olan *Krautkramer* marka ultrasonik(sesli) tahribatsız muayene cihazlarının 90'lı yıllar ortasında ülkemizde de satışının yüksek olduğu ve marka bilinirliğine bağlı olarak fiyatlarında da bir artış yaşandığı ancak bu duruma karşı, NDT'nin kullanımının artması ve kullanıcıların bilinçlenmesine paralel olarak, kullanıcıların *Krautkramer'e* rakip *Panametrics*, *Staveley*, *Sonatest* gibi markaları yurtdışından temin etme yoluna gittikleri ifade edilmiştir.

Türkiye'de özellikle sesli tahribatsız muayene cihazlarına yönelik satış sonrası hizmetin yok denecek kadar az olduğu, hem taşınabilir hem de sabit cihazlarda bir arızanın gerçekleşmesi durumunda varsa ilgili mümessile başvurulduğu, ancak mümessilin rolünün yalnızca arızanın giderilmesine yönelik "*yurtdışında yapılacak tamiratın maliyetine ilişkin proforma teklif vermekle*" sınırlı olduğu, başka bir deyişle satış sonrasına ilişkin Türkiye'de teknik servis hizmetinin verilmediği, bu duruma paralel olarak satış sonrası hizmete yalnızca bir arızanın vukuu bulması halinde değil, belirli periyodlarla cihazlarda yapılması gerekli kalibrasyonlarda da ihtiyaç duyulduğu, ne var ki bu hizmetin de yurtdışından temin edildiği belirtilmiştir.

Yurtdışından yapılan alımlarda, yurtdışındaki sağlayıcının alınması düşünülen sesli tahribatsız muayene (UT NDT) markasının Türkiye distribütörünü bilgilendirdiği ve aralarında anlaştıkları belli bir komisyonu distribütöre ödediği, bunun da yurtdışındaki sağlayıcının satış sonrası hizmeti (bakım,onarım) Türkiye'deki yetkili distribütörü vasıtasıyla gerçekleştirebilmek amacıyla yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca sesli tahribatsız muayene cihazının yurt dışından temininde ürünün alındığı ülkeye ve alıcının teşvik belgesinin olup olmamasına göre çeşitli avantajların mümkün olabildiği, cihazın alındığı ülkenin Gümrük Birliği içinde bir ülke olması durumunda alım sırasında gümrük bedelinin ödenmemesinin mümkün olabileceği, bunun yanı sıra

03-35/413-180

eğer alıcı teşvik belgesine sahip ise yine alım maliyetlerinde yurtiçinden temine göre bazı avantajların söz konusu olabildiği, ayrıca özellikle taşınabilir sesli tahribatsız muayene cihazlarının yurt dışından alımı sırasındaki taşıma maliyetlerinin oldukça düşük olduğu ifade edilmiştir.

Türkiye'deki distribütörlerin satış sonrası tamir ve bakım hizmeti verebilmek için teknik personel istihdam ettiği, bu çerçevede cihazla ilgili herhangi bir problemin ortaya çıkması durumunda distribütörle temas kurulduğu, distribütör firmanın elemanlarını müşteriye gönderdiğini ve kendilerinin giderebileceği bir sorunun olması halinde, bu sorunun çözülebildiği, sorunun çözümünün mümkün olamaması halinde cihazın yurtdışındaki üreticisiyle temas kurulduğu ve gerekli hallerde cihazın müşteriden alınarak üretici firmaya gönderilmesi veya üreticinin teknik personelinin müşteriye ulaşmasının sağlandığı, ne var ki, distribütör hizmetlerinin, cihazların yurt içinden veya yurt dışından temini konusunda belirleyici bir faktör olmadığı, bunun nedeni olarak ise, her iki durumda da distribütörün hizmeti aynı şekilde verdiği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, sesli tahribatsız muayene cihazlarına yönelik olarak;

- cihazların Türkiye'ye ithalinde yasal bir engelin bulunmadığı,
- taşıma maliyetlerinin, gerek taşınabilir gerek sabit sesli tahribatsız muayene cihazları için, gerekse problemler açısından, yurtdışından temin konusundaki tercihleri etkileyecek nitelikte olmadığı,
- fiilen özellikle Avrupa (İngiltere, Almanya gibi) ülkelerinden cihaz ithalinin mümessiller veya doğrudan kullanıcılar tarafından gerçekleştirildiği,
- fiyatlar konusunda, özellikle Gümrük Birliği çerçevesinde ürün ithalinin kimi durumlarda daha avantajlı hale gelebildiği,
- satış sonrası hizmetin de ürün ithalatlarına paralel olarak yurtdışından temin edildiği (örn. İngiltere, Almanya),
- firmaların distribütör veya mümessiller aracılığıyla sağladıkları satış sonrası hizmetin, kapsamı ve niteliği bakımından ürünün Türkiye'den temin edilmesini gerektirecek bir özellikte bulunmadığı

görülmüştür.

Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında yapılacak bir değerlendirme sonucunda, Türkiye coğrafi alanında her ne kadar tarafların satışları, toplam satışlara oranla yüksek olsa da, tarafların;

1. Avrupa coğrafi alanındaki pazar paylarının Türkiye'ye oranla çok daha düşük olduğu (Taşınabilir sesli tahribatsız muayene cihazlarında 2001 yılı içinde yaklaşık %35, Güç Çeviricilerde ise yaklaşık %20 civarında seyrettiği.),
2. dünya çapında yapılacak bir değerlendirmede ise benzer şekilde pazar paylarının, taşınabilir sesli tahribatsız muayene cihazlarında 2001 yılı içinde %35, güç çeviricilerde ise %20 civarında seyrettiği

anlaşılmaktadır.

Türkiye’de, 1987 yılında Metalurji Mühendisleri Odası bünyesinde bir ihtisas komisyonu olarak Tahribatsız Muayene Komisyonu kurulması ile başlayan ve 1988’de ODTÜ’de Kaynak Teknolojisi ve Tahribatsız Muayene Merkezi kurulması ile devam eden çalışmalar çerçevesinde gelişen tahribatsız muayene işinin, sanayileşmenin artması ve pazarların serbestleşmesi, ve uluslararası rekabete açılması ile birlikte Türkiye sanayisi için giderek önem kazandığı görülmektedir.

İlgili pazarın tespiti konusunda Raportörlerce yapılan görüşmelerde de teyit edilen bu husus, sanayileşme ve Gümrük Birliği gibi gelişmeler ile uluslararası rekabete yönelik üretim yapılmasına paralel olarak, tahribatsız muayene teknolojilerinin Türkiye’de giderek artacak bir oranda kullanılacağını göstermektedir. İlgililer bu konuda örnek olarak Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru hattı projesi çerçevesinde Türkiye’de yerleşik boru üretimi yapan fabrikalarda uluslararası standartlarda üretimin geliştirilmesi için son dönemde özellikle sabit cihazların alımının artmasını örnek göstermişler ve Gümrük Birliği çerçevesinde ticaretin artması ile birlikte tahribatsız muayene cihazlarının kullanım oranlarının artacağını ifade etmişlerdir. İlgililer, yapılan görüşmede özellikle dünya çapında bilinirliği yüksek olan *Krautkramer* marka tahribatsız muayene cihazlarının 90’lı yıllar ortasında ülkemizde de satışının yüksek olduğunu ve marka bilinirliğine bağlı olarak fiyatlarında da bir artış yaşandığını ancak, tahribatsız muayene yönteminin kullanımının artması ve kullanıcıların bilinçlenmesine paralel olarak, kullanıcıların *Krautkramer’e* rakip *Panametrics*, *Staveley*, *Sonatest* gibi markaları yurtdışından temin etme yoluna gittiklerini ifade etmişlerdir.

Nitekim, Türkiye’de satılan tahribatsız muayene cihazlarının (özellikle bu satışlardan kaynaklanan ciroların düşüklüğü dikkate alındığında) miktarı konusunda yapılan görüşmelerde, cihazların kullanım oranının henüz çok düşük seviyelerde olması bu duruma gerekçe olarak gösterilmiş ve bu oranın yukarıda değinilen gelişmeler ile birlikte artmasının beklendiği, bu çerçevede, tahribatsız muayene işinin Türkiye’de henüz gelişmişlik seviyesine ulaşmadığı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında, GE ile Satıcılar arasında imzalanmış Sözleşme çerçevesinde GE’nin AGFA NDT’yi devralması işleminin, her ne kadar Türkiye coğrafi alanında taraf satışları toplam satışlara oranla yüksek çıksa da, yukarıda detaylı olarak yer verilen açıklamalar çerçevesinde, ilgili pazarın işlem sonucunda olumsuz olarak etkilenmeyeceği gerekçeleriyle Kanun’un 7. maddesine aykırı bir sonuç doğurmayacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Diğer taraftan sözleşmenin 5.11. maddesinde istihdama davet etmeme ve 5.12. maddesinde ise rekabet etmeme yasakları, işlem sonrasında ilgili piyasada rekabetin sınırlandırılması sonucunu doğuracak bir etki yaratılmayacağı konusunda işlem ile ulaşılmak istenen amacın gerçekleşebilmesi için zorunlu ve makul görüldüğünden işlemin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

J- SONUÇ

Dosya konusu devralma işleminin, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında devralma sayılan hallerden olduğuna ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilindeki coğrafi pazarda tarafların ilgili ürün piyasasındaki toplam ciroları ve pazar payları bakımından, 1998/2

03-35/413-180

sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi kapsamında izne tabi bulunduğuna, ancak devralma işlemlerinde hakim durum yaratılmasının veya var olan bir hakim durumun güçlendirilerek rekabetin önemli ölçüde sınırlandırılmasının söz konusu olmadığı anlaşıldığından, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde bildirim konusu işleme izin verilmesine OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.